

S. Sayısı : 15

Meşhud suçların muhakeme usulüne dair olan 3005 sayılı kanununun 3498 sayılı kanunla değiştirilen 4 ncü maddesinin tadili hakkında kanun lâyihası ve Adliye encümeni mazbatası (1/239)

T. C.
Başvekâlet
Kararlar dairesi müdürlüğü
Sayı : 6/5259

30 - IX - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Meşhud suçların muhakeme usulüne dair 3005 sayılı kanunun 3498 sayılı kanunla değiştirilen 4 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında Adliyevekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 26 - IX - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
Dr. R. Saydam

Meşhud suçların muhakeme usulüne dair 3005 sayılı kanunun 3498 sayılı kanunla değiştirilen 4 ncü maddesini değiştiren kanun lâyihasının esbabı mucibesi

3005 sayılı meşhud suçların muhakeme usulü kanununun 3498 numaralı kanunla vaki tadilinde mezkûr kanunun 4 ncü maddesinin son fıkrası tayyedilmiştir. Tayyedilen bu fıkra, Cümhuriyet müddeiumumisinin, yakalanan suçluyu sorguya çektikten sonra amme davası açmağa lüzum gördüğü ve umumî hükümlere göre takibat yapılmasını zarurî kılacak sebebler mevcut bulunmadığı takdirde duruşma yapılmak üzere kendisini iddianame ile o gün vazifeli mahkemeye göndereceğine dairdir.

Gerçi kanunun beşinci maddesinde Cümhuriyet müddeiumumisinin işi incelemeğe lüzum gördüğü takdirde maznunun mahkemeye sevkini ertesi gününe bırakabileceği yazılı olduğuna göre, bu maddeden suçlunun yakalandığı günü mahkemeye sevkini esas olup bazı zarurî sebebler dolayısıyla sevk muamelesinin ertesi güne kalacağı anlaşılmakta ise de beşinci madde delâletile istihraç olunan bu mâna kanunun tatbikatında tereddüdlere mâni olamamakta, hatta kanunun yalnız ağır cezalı maddeler hakkındaki hükümlerinin tatbiki icab edip bundan böyle diğer suçlar hakkında tatbik kabiliyetini zayi ettiği kanaatini tevlid etmektedir.

Temiz mahkemesi Dördüncü ceza dairesinin 7 - IX - 1939 tarihli âhiren verdiği kararda, bu fıkranın kaldırılmış olması dolayısıyla ağır cezalı meşhud suçlardan maada suçlarda Ceza mahkemeleri usulü kanununun meriyeti lâzımgüleceği kabul edilmiş olduğundan, mezkûr fıkranın ilâvesine katği bir zaruret hâsıl olmuştur.

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye encümeni

Esas No. 1/239

Karar No. 5

11 - XII - 1939

Yüksek Reisliğe

Adliye vekâleti tarafımdan hazırlanarak İcra Vekilleri Heyetinin 26 - IV - 1939 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan meşhud suçların muhakeme usulüne dair 3005 sayılı kanunun 3498 sayılı kanunla tadil olunan 4 ncu maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun lâyihasının Yüksek Riyasetten Encümenimize havale ve tevdi buyurulması üzerine ihtiva etmekte olduğu hükümler Vekâlet Ceza işleri umum müdürünün de huzur ile tedkik ve müzakerede olundu :

Meşhud suçların muhakeme usulüne dair olan 3005 sayılı kanunun tatbikatında elde edilmiş olan neticeler bu serî usulün ağır cezalı suçlara da teşmiline müsaid görülmüş ve adı geçen kanunun birinci, dördüncü ve dokuzuncu maddeleri 3498 sayılı kanunla bunu mümkün kılacak şekilde değiştirilmişti. Bu değişme sırasında 3005 sayılı kanunun dördüncü maddesinin müddei umuminin amme davasını açmağa lüzüm gördüğü hallerde, duruşma yapılmak üzere maznunu iddianame ile o gün vazifeli mahkemeye göndereceğine mütedair olan dördüncü fıkrasının, tadil edilen metninde yer bulmamış olması tatbikatta bazı tereddüdlere mucib olduğundan 3498 sayılı kanunla tayyedilmiş olan dördüncü fıkranın ilâvesine katği bir zaruret hâsıl olduğu vekâlet esbabı mucibesinde yazılı bulunmaktadır.

3005 sayılı kanunun mülga dördüncü maddesi ile 3498 sayılı kanunun bu gün meri bulunan dördüncü maddesi mukayese edildiği takdirde bu tereddüdlere yerinde olduğu görülür. Filvaki 3498 sayılı kanunun dördüncü maddesi ağır ceza mahkemesinin vazifesine giren meşhud cürümlerde C. Müddei umuminin tahkikatı faslasız yapılması ve işi azamî üç günde mahkemeye tevdi et-

mesi lüzumunu ifade ettiği halde (Fıkra 4) ağır ceza mahkemesinin vazifesine girmeyen meşhud suçlarda buna dair bir hükmü ihtiva etmemesi bu kabül suçlarda ceza muhakemeleri usulü kanununda mevzu kaidelerin tatbik edileceği kanaatini tevli edebilir. Gerçi kanunun beşinci maddesinin, C. Müddei umuminin işi incelemeğe lüzüm gördüğü takdirde maznunun mahkemeye sevkini ertesi güne bırakabileceğine dair olan hükmü bir istisna teşkil ettiğine göre maznunun yakalandığı günü mahkemeye sevkini esas kaide olduğu ve sevk muamelesinin ancak zarurî sebepler ile casile ertesi güne kalacağı mütalea edilebilirse de 3005 sayılı kanunun tatbik mevzuu olan suçlarda maznunun yakalandığı gün mahkemeye gönderileceğine dair olan fıkrasının 3498 sayılı kanunla tayyedilmiş olması keyfiyeti beşinci madde delâletile varılması istenilen neticeye katği bir mahiyet ifade edemez.

Bu sebeblere binaen aynen kabulü muvafık görülen lâyiha Umumî Heyete arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye E. Reisi	M. M.	Kâtib
Çorum	Zonguldak	Konya
Münir Çağal	Şinasi Devrin	G. Gültekin
Antalya	Bingöl	Bursa
N. Aksoy	Feridun Fikri	Atıf Akgüç
Erzincan	Gaziantep	Kastamonu
A Fırat	Ö. A. Aksoy	Abidin Binkaya
Kayseri	Manisa	Mardin
R. Özsoy	Refik İnce	H. Menemencioglu
Rize	Rize	Sinob
Saim Ali Dilemre	Fuad Sirmen	C. Atay
Trabzon	Tokad	Balıkesir
Faik Ahmed Barutçu	S. Atanç	Hacim Çarıklı

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Meşhud suçların muhakeme usulüne dair 3005 sayılı kanunun 3498 sayılı kanunla değiştirilen 4 ncü maddesini değiştiren kanun lâyihası

MADDE 1 — Meşhud suçların muhakeme usulüne dair 3005 sayılı kanunun 3498 sayılı kanunla değiştirilen 4 ncü maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Madde 4 — Ağır cezalı cürümler dışında meşhud bir suç işlendiği zaman zabıta, yakalanan şahsı tanzim edeceği zabıt varakası ve elde edeceği maddî subut delillerile birlikde vakid geçirmeksizin aynı günde Cümhuriyet müddeiumumiliğine teslim eder.

Zabıt varakası yakalanan şahsın kim olduğunu, subut delili olacak maddelerin ve izlerin neden ibaret bulunduğunu ve şahidlerin hüviyetlerini ihtiva eder.

Şikâyet veya şahsi dava yolile takib edilen suçlarda şikâyet edildiğinin zabıt varakasına yazılması ve şikâyet edenin bu varakayı imzalaması lâzımdır.

Cümhuriyet müddeiumumisi yakalanan şahsı sorguya çektikten sonra amme davasını açmağa lüzum görür ve umumî hükümlere göre takibat yapılmasını zarurî kılacak sebebler mevcut bulunmazsa duruşma yapılmak üzere maznunu iddianame ile o gün vazifeli mahkemeye gönderir.

Bundan evvelki fıkralarda, delillerin tesbitine müteallik olmak üzere zabıtaya verilmiş olan vazife, ağır ceza mahkemesinin vazifesine giren meşhud cürümlerde münhasıran Cümhu-

riyet müddeiumumisine aiddir.

Cümhuriyet müddeiumumisi ağır ceza mahkemesinin vazifesine giren meşhud cürümlerde şahidlerin ifadelerini zabtettikten ve yakalanan şahsı da sorguya çektikten ve lüzum göreceği diğer tahkikatı da yaptıktan sonra amme davası açmağa lüzum görür, ve umumî hükümlere tevfikan takibat yapılmasını zaruri kılacak sebebler mevcut bulunmazsa duruşma yapılmak üzere maznunu iddianame ile vazifeli mahkemeye gönderir. Cümhuriyet müddeiumumisinin tahkikatı fasılasız yapması ve işi azamî üç gün içinde mahkemeye tevdi etmesi lâzımdır.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

26 - IX - 1939

Bş. V. ve		
Ha. V. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	Fethi Okyar	N. Tınaz
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
Fayik Öztrak		F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V. ve Ti. V. V.
Yücel	A. F. Cebesoy	H. Çakır
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	R. Karadeniz	Muhlis Erkmen
Mü. V.		Ti. V.
A. Çetinkaya		